

4. Інструкція зі статистики заробітної плати від 13.01.2004 № 5.

5. Постанова Кабінету Міністрів України від 03.04.93 р. № 244 «Про перелік товарів, не дозволених для виплати заробітної плати натурою» (зі змінами та доповненнями)

Белевцова Л.В.

студ. гр. МОіА-51

Харківська національна академія міського господарства

Науковий керівник – Харламова О.В.,

к.е.н., доц. кафедри обліку і аудиту

ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ АНАЛІЗУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ

Розвиток принципово нового підходу до проблем платіжно-розрахункових відносин між суб'єктами ринку визначає необхідність досліджувати похідну уповільнення даних відносин - дебіторську заборгованість. Дебіторська заборгованість має значну питому вагу в складі поточних активів і впливає на фінансовий стан підприємства.

Проблемам розвитку теорії й практики бухгалтерського обліку й аналізу дебіторської заборгованості присвячений ряд робіт закордонних і вітчизняних учених [1, 2, 3, 4, 5]. Разом із цим, багатоаспектність дослідження, обумовлена складністю й розмаїттям суб'єктів і об'єктів розрахунково-платіжних відносин, вплинула на суперечливий характер нормативних документів, а також на рівень розробок окремих теоретичних і практичних аспектів методології бухгалтерського обліку й аналізу дебіторської заборгованості.

До основних недоліків існуючої системи аналізу дебіторської заборгованості правомірно віднести те, що застосування в наших умовах традиційних за кордоном методик аналізу дебіторської заборгованості не завжди доцільно через відсутність необхідного обсягу доступної інформації щодо розрахунків. Використання вітчизняних методик не дає можливості однозначно оцінити стан дебіторської заборгованості, а також ступінь його впливу на фінансово-господарський стан підприємств. У свою чергу для прийняття зацікавленими особами адекватних і своєчасних рішень щодо існуючої політики управління в процесі антикризового регулювання фінансово-господарського стану важливе значення мають актуальність і якість інформації про стан розрахунків з дебіторами, що формується на базі даних бухгалтерського обліку конкретних суб'єктів господарювання. Однак існуюча система обліку дебіторської заборгованості не враховує специфіки даного активу, що визначає наявність різних ознак його класифікації й велику кількість методів оцінювання. Крім цього, облікові реєстри не передбачають нагромадження інформації про розрахунки з дебіторами різного рівня деталізації й узагальнення. Це визначає неможливість одержання інформації про дебіторську заборгованість в обсязі й виді, достатньому для проведення аналізу розрахунків з дебіторами зокрема і заборгованості взагалі з метою прогнозування ймовірності настання платіжної кризи суб'єктів господарювання, розробки рекомендацій щодо її попередження.

Зазначені проблеми вказують на необхідність пошуку специфічних засобів аналізу дебіторської заборгованості, спрямованих на одержання інформації комплексного характеру, достатньої для прийняття рішень щодо глибини кризи неплатежів аналізованого суб'єкта.

Аналіз дебіторської заборгованості зводиться до наступних основних позицій.

1) Аналіз питомої ваги дебіторської заборгованості в активах підприємства, стало зростання якої розглядається як негативна тенденція. Проте зростання дебіторської заборгованості не завжди є негативним явищем. Пояснення цієї тези криється у наступному: підприємство, розширюючи свою діяльність, випускає більший обсяг продукції, що, в свою чергу, призводить до зростання кількості покупців, а отже, і дебіторів. При виникненні подібної ситуації пропонується особливу увагу звернути на індекс раціональності зростання дебіторської заборгованості:

$$i_{p_{\text{Вир}}} = \frac{\text{графа 3 ряд.035 (ф.2)} / \text{графа 4 ряд.035 (ф.2)}}{i_{p_{\text{ДЗ}}} = \frac{\text{графа 4 ряд.160 (ф.1)} / \text{графа 3 ряд.160 (ф.1)}}$$

де $i_{p_{\text{Вир}}}$ – індекс зростання чистого доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг),

$i_{p_{\text{ДЗ}}}$ – індекс зростання дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги.

Якщо отримане значення індексу більше одиниці, то зростання дебіторської заборгованості повинно бути оцінено як позитивне явище. При значенні цього індексу менше одиниці темпи зростання дебіторської заборгованості перевищують темпи зростання виручки, що свідчить про виникнення у функціонуванні підприємства фінансових труднощів і є негативною тенденцією.

2) Аналіз складу простроченої дебіторської заборгованості, який проводиться через виділення сумнівної і безнадійної дебіторської заборгованості.

Для здійснення цього аналізу використовується такий показник як коефіцієнт простроченої дебіторської заборгованості (КП), що розраховується наступним чином:

$$КП = \frac{ДЗ_{пр}}{ДЗ}$$

де $ДЗ_{пр}$ – сума дебіторської заборгованості, що несплачена в обумовлені терміни;

$ДЗ$ – загальна сума дебіторської заборгованості підприємства.

На даному етапі аналізу також розраховують середній термін простроченої (сумнівної, безнадійної) дебіторської заборгованості (ВПДз):

$$ВП_{ДЗ} = \frac{ДЗ_{пр}^{CP}}{O_o}$$

де $ДЗ_{пр}^{CP}$ – середній залишок дебіторської заборгованості, несплаченої в строк (безнадійної, сумнівної) в періоді, що розглядається;

O_o – сума одноденного обороту з реалізації продукції в періоді, що розглядається.

3) Порівняння показників, що характеризують стан і тенденції зміни дебіторської заборгованості звітного періоду і попередніх періодів.

Таким чином, одним з основних завдань аналізу дебіторської заборгованості є встановлення її величини, складу і віку для забезпечення своєчасної інкасації боргу.

Література:

1. Бланк И.А. *Управление активами и капиталом предприятия* / Бланк Игорь Александрович. — К. : Эльга, 2003. — 446с.
2. Кузнецова С.А. *Облік та аналіз дебіторської заборгованості в умовах антикризового регулювання стану підприємств (на прикладі машинобудівних підприємств Запорізької області): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.06.04 „Бухгалтерський облік, аналіз та аудит”* / С.А. Кузнецова. — Тернопіль, 2002. — 23с.
3. Лігоненко Л.О. *Управління дебіторською заборгованістю підприємства: навч. посіб.* / Л.О.Лігоненко, Н.М. Новікова. — Київ: КНТЕУ, 2005. — 276с.
4. Сурніна К.С. *Удосконалення обліку дебіторської і кредиторської заборгованості промислових підприємств: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.06.04 „Бухгалтерський облік, аналіз та аудит”* / К.С. Сурніна. — Луганськ, 2002. — 19 с.
5. Храпкіна В.В. *Синтез системи оперативного управління дебіторською заборгованістю підприємства: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.04 „Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)”* / В.В.Храпкіна. — Донецьк, 2007. — 20с.